

ELŐFIZETÉSI ÁRAN.

A kiadévatálban átvéve:

Egy évre ..... 10 kor.

Hegyedévre 5

Kélyben léshoz kúria:

Egy évre ..... 20 kor.

Hegyedévre 5

Vidéken postán szállítva:

Egy évre ..... 24 kor.

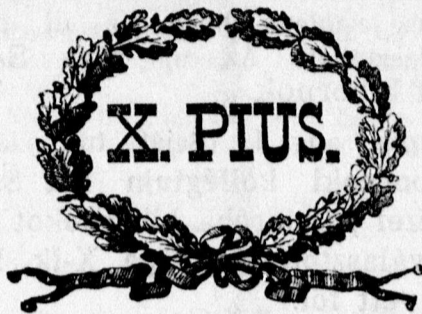
Hegyedévre 6

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a heténél
kevesebb napok kivételével.Beszerzési és kiadévatál:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztés és kiadások visszafizetés
vagy megérkezése nem vállalható.Hirdetések és hirdetések
kiadévatálhoz intézendők.

Egyes adatok ára 3 fillér.

Nagyvárad, 1903. augusztus 4.

Róma forumán álltam.

Pusztuiás, romok körültem.

Börtön omladék, hamis istenek templom romjai lábam alatt, a méta szudante tömege előtttem, mely körül annyian futkostak pályadíjért régen, elmúlt hősiségek diadal kapui, megvedlett burkolatán jelezve, hogy mennyi népet tiport le egy-egy hódító a Kolosszeum az eszme gyilkosainak tobzódó helye . . . . ez a forum.

És ott a kövek közt fehéren tisztán áll a családi tűzhely jelképe, a Veszta-oltár.

Ez az egy kődarab ad vigaszt azért a sok kolosszális romért, ezen alapon, a szüzesség és családi tisztaság alapján épült az új Róma, az új kor civilizációja.

Itthon is a forumon állok. Ujságírói hivatásomban messzire látok az élet forumán.

Pusztulás, romok körültem.

Korrupció a hatalomban, hamis jelszavak zsarnoksága a lelkeken, a pénz méta szudanteja, mely körül izzadva egymást tiporva tolong a tömeg, mindig nagyobb tömeg, melynek Istene a has, vallása az önzés, és a nagy sivár közhangulat, mely csak szenzációkra reagál s csak akkor élvez, ha embert ehél.

És e forumon, az obstrukció, korrupció, vesztegetés sáros tömegében egy hír száll világgá — habemus papam!

Krisztus helytartója ott ül Péter ősi székén s hirdeti a nagy szót, az élet boldogságának nagy miszteriumát:

»fiacskáim szeressétek egymást!«

Idegen beszéd ez, mely élesen vág ki az élet zajából, alig értjük meg, de csak hirdesd Szent Atyánk onnan a világ szívéből urbi et orbi, majd megértjük lassan, megértjük újra s boldog lesz a világ újra.

Légy üdvözölve X-ik Pius! Benedictus quivenit in nomine Domini!

P—y.

* * *

Tegnap délelőtt 10 óra tájban tengernyi nép szivszorongva leste a füst felszállását, mintha érezte volna, hogy ez az utolsó felszálló füst adja tudtul, hogy:

»Habemus Papam! Nem árva már Szent Péter trónja!!«

Tíz óra körül ért véget a szavazás. A bibornoki kollegium Szent Péter trónjába **SARTO JÓZSEF** velencei patriárka-bibornokot emelte.

Mikor az eredményt kihirdették, a kápolnában csöngettek, mire belépett a két első szertartásmester, a püspöki méltóságot viselő sekrestyés s a szent kollegium titkára, kik a dékánal, kamarással, diakonussal, — kik mindnyájan bibornokok — a megválasztott pápa baldachinos trónszéke elé vonultak. A biboros dékán e kérdést intézte a megválasztotthoz:

— Elfogadod-e a választást, mely téged kánonilag pápának emelt?

Erre a megválasztott *igennel* felelt. Ezután az új pápának ki kell nyilatkoztatnia pápai nevét.

Sarto József az új pápa **X. PIUS** nevet vett föl.

Ezután az első pápai szertartásmester mint a szentszék jegyzője kihirdette a biboros kollegium előtt a választás befejezését, amiről ünnepélyes okmányt vettek föl.

Ekkor az új pápa a sekrestyébe ment, ahol letette eddig viselt ruháit s fölvette az új méltóságához valókat. Fehér selyem papi öltöny, fehér selyemöv arany végső szálakkal, rövid csipkével diszitett karing, biborpalást, fehér süveg, alatta fehér színű kis sapka. A stóla, melylyel az első biboros-diakónus ruházza föl: bibor, aranynyal himzett atlaszból van, fehér selyem-harisnya, biborselyem vagy posztóból készült szandálszerű papucs, aranykereszttel, így jelent meg ismét a kápolnában, a két első biboros-diakónus közt. Helyet foglalt a pápai széken és pásztorbotját kezébe véve, fogadta a biborosok első hódolatát. A biborosok Te Deum-ének közben megcsókolták papucsát és kezét, mit a pápa öleléssel viszonzott.

E hódolat után a biboros-kamarás átnyújtotta a pápának a halászcgyűrűt, melyet a pápa átadott az első szertartásmesternek, hogy mint pápának nevét belevéssék. Ez ölelések alatt a pápa új méltóságot, tisztséget is adott.

E közben a nép egyre tödült a Vatikán nagy kapuja elé.

Már hallatszott a kalapácsütések tompa dörgése s a vakolat, amelylyel a kapu felett lévő nagy ablakot befalazták, hamarosan lezuhant.

Ezer meg ezer szem fordult ekkor a szabaddá lett ablak felé.

Egyszer csak halotti csönd lett a tengernyi nép közt.

Megjelent az erkélyen az első biboros dékán a második dékán kíséretében. Előttük keresztet vittek.

Az első dékán a következőkben adta tudtul a választás eredményét:

— Nagy örömet hirdetek nektek. Pá-pánkka lett Ő Eminenciája és főtisz-telendősége SARTO JÓZSEF velencei pátriárka bibornok ur, ki X. PIUS nevet vette fel.

Ezután visszavonultak, míg a nép leirhatatlan örömrivalgással üdvözölte a katolikusként világ új fejét.

Az új pápa még első áldását adta *Urbi et Orbi* (az örök városnak, azaz Rómának s az egész világnak.)

E közben a bibornokok befejezték hódolatukat. Még megjelent a konklávé egész személyzete, valamennyit lábsókra bocsátották.

* * *

Az új pápa megnyerő szép arcza, s éppen nem látszik meg rajta, hogy 66 éves mult. 1837 július 2-án született. Kiváló tehetsége, nagy tudása, finom modora csakhamar kedvelté tették a római udvarnál s gyorsan haladt a különböző méltóságokban. XIII. Leo pápa Ő Szentsége 1894-ben b. e. *Schlauch* Lőrincz püspökkel egyszerre creálta bibornokká. *Desseffy* Sándor csanádi püspökkel benső jó barátságban van.

A konklávék tartama.

Az egész világ érdeklődéssel tekintett a pápaválasztás elé s a nagy kérdés most az volt, mennyi idő alatt állapodik meg a bibornoki testület az új pápa személyében? hosszú lesz-e a konklávé? A régebbi pápaválasztásoknál a konklávék időtartama a következő volt:

1447. X. Miklós	14 nap
1455. III. Calixtus	12 >
1458. II. Pius	14 >
1464. II. Pál	14 >
1492. VI. Sándor	3 >
1501. III. Pius	33 >
1503. II. Gyula	18 >
1513. X. Leo	47 >
1523. XI. Hadrián	12 >
1623. XV. Gergely	1 >

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

A Vatikánban.

Irta: Dr. Horváth Győző.

Folyosó köti össze ezt a paloták tömkelegét a sz. Péter templomával, a mely folyosón csak a pápa jár, azaz hogy viszik Őt hordszéken nagy ünnepélyek alkalmával át a templomba.

Különben a vatikáni palota fő bejárata a tér oszlopcarnoka egyik félkörének a végében van.

A bejáratnál mindjárt találkozunk egy csapat sveiczi testőrrel és palotaőrséggel.

Rendes, fegyelmezett nép a katonaság a Vatikánban; tiszta, mintha skatulyából huzzák volna elő.

Festői öltözékével kiválik a sveicziak gárdája: jelenleg 117 ember. Ruhájok — a festőbb, sárga, vörös és sötétkék hosszú csikokból áll tetőtől talpig — jobban mondva a szűk harisnyáig. Kezükben hosszú szuronyos puskák, vagy alabárd. Fejükön sisak, fehér bojtal. Széles szemenszedett legény mind. Be sem veszik a gárdába, ha nem üt meg 174 cm-t, vagy ha túl van 25 éven. Kipróbált hűségüket majdnem négyszáz év dicséri már. Schweiczi mind. Havonként 10 napot szolgál kiki; azontul külön zsoldban részesül. Napi zsoldjuk különben 3 lira (kb. 1 frt 30 kr) mint hallom.

A szolgálati szabályzat szerint egyenlő

1644. VII. Orbán	17 nap
1769. XIV. Kelemen	106 >
1775. VI. Pius	104 >
1813. XII. Leo	135 >
1829. VIII. Pius	36 >
1831. XVI. Gergely	62 >
1849. IX. Pius	3 >
1878. XIII. Leo	2 >
1903. X. Pius	4 >

Megvan az új pápa.

Róma, aug. 4. (Saj. tud. távir.) A nevezetes ablakon megjelent a kamerlengo és jelentette, hogy az új pápát megválasztották. Az új pápa Sarto József bibornok.

Róma, aug. 4. (Saját tud. távir.) A bibornoki kollégium ma Sarto velencei patriárcha bibornokot pápává választotta. A pápa X-ik Pius nevet vett föl.

A vesztegetési szennyes mosása.

A tegnapi napon hírek kerültek forgalomba, hogy gróf Khuen-Héderváry még ezen a héten, vagy legközelebb jövő héten be fogja adni lemondását. A hírek Bécsből és Ischlből kerültek Budapestre. Bizalmi férfiak, olyanok, akik a kormányhoz közel állnak, ma a folyosón nem esináltak már titkot abból, hogy a király Khuen-Héderváryt elejtette és nem tarthatja magát a miniszterelnök, legfőleg addig, amíg a parlamenti bizottság tart.

A király első tanácsosa nem is lehet az, aki politikailag ily súlyosan kompromittálva van. A kormánypárt igen nagy része el van kedvetlenítve és attól is tartanak, hogy az egész kormánypárt önmagától esik szét, ha a válság megoldása hamarosan be nem következik.

Egy listáról is beszélnek, amely kormánypárti képviselők közt kering. Ezen a listán, a hírek szerint, eddig harmincznégy képviselő van. Különösen a volt nemzeti párti képviselők nevei figurálnak a listámon, de vannak rajta más képviselők nevei is. Ezek elhatározták, hogy akármilyen lesz is a parlamenti bizottság határozata, kilépnek a párt kötelékéből, ha

Khuen-Héderváry az eddigi eredményekből és a kialakult helyzetből nem vonja le a konzekverenciát.

Egy nagyon hü mameluk, akinek mindegy, akárki áll a kormány élén, Ő arra esküszik, a lista körözését palotaforradalomnak mondotta. Akárminek mondotta is, bizonyos, hogy az elkedvtelenedés igen nagy és hogy felsőbb helyen ezzel számolni kell.

Legjobban kedvtelenítették el a kormánypártot azok az indiciók, amelyek a miniszterelnök bünrészessége mellett szólóak. Nevezetesen Dienes Márton szökése az, amely ezt bebizonyítani látszik.

Kinek az érdekében volt, hogy Dienes Márton akadály nélkül szökhesse? Pedig mindegy, akadály nélkül szökhetik és Ő tudja legjobban, hogy Kecskemétyt könnyebben lehet letartóztatni, mint Őt. Azonkívül Dienes személyleírása sem pontos. Sokkal ismertebb ember Dienes, semhogy pusztá feledékenységre lehessen visszavezetni a legfőbb és semmi által el nem tűntethető ismertetőjel elhallgatását. A személyleírás nem szól ismertető jelekről. Pedig Dienesnek egy kardvágásból származó, hosszú, a bal szemszöglettől egész a homlokig húzódó *sebforradása van*, amely azonnal szembeüt. Aki sohasem látta Dieneset, az is felismeri erről a sebforradásról, amely a Holló Lajossal vívott párbajból származik. Ezt az ismertető jelet a személyleírásból egyszerűen el-sikkasztották, ami ismét új bizonyíték arra, hogy nem akarják elfogni.

Mindez csak fokozza az elkedvtelenedést a kormánypártban is. Es most már azok sem hihetnek a kormányelnöknek, akik mindenáron hinni akarnak neki.

A parlamenti bizottság vizsgálata.

Halk nyüzsgés a delegációs terem előtt elhúzódó folyosón. Képviselők, újságírók s a mára beidézett tanúk kaszinóznak ott. Mára a tegnapi szenzációk után csöndesebb tárgyalást várnak, bárha meglepetések ma sincsenek kizárva. Ma hallgatják ki a »Pesti Napló« szerkesztőjét, Szerdahelyi Sándort, a lap ama hírére vonatkozóan, mely Dienes utlevéléről és a nála tartott házkutatásról szól. Az Olaj Lajos új tanu is ma kerülnek sorra; Hartstein, a Vészi esetének tanuja is ma várja kihallgatását. Mint a mai napnak alighanem érdekes személyeit, megemlítjük, hogy a folyosón ott van: Ritter Imre, a Szápáry László titkára, Sélley Sándor miniszteri tanácsos, továbbá Hegyi Jenő, a fiúmei szerkesztő, aki Dienes Szápáry megbízásából elkísérte. Hegyi beszéli

rangban a sveicziakkal, tényleg azonban ma utánok — következik a palotaőrség. Róma elrablása előtt a városban és környékén is szolgáltak; mostani számok csak 338 és csak a Vatikánban vannak. Mind római polgárok. Zsoldjuk nincs semmi, ingyen szolgálják a pápakirályt; csak csinos öltözetük jó karban tartására kapnak évi 80 lírát.

Legelőkelőbb a nemesi gárda, mely jelenleg 77 tagból áll. Mind a pápai államban született nemesi sarjadék. 21—25 év között kell lennie, a kit fölvesznek, legalább 20,000 lira tőkével bírnia és 172 cm. magas termettel. Ha ezekből a tarajos sisaku, fényes ruháju, vállbojtos, elegáns katonákból kisebb-nagyobb őrséget látunk elvonulni a Vatikán folyosóin: sejtethetjük, hogy a Szentatya nyilvánosan misézett, vagy kihallgatást adott; mert csak nyilvános fellépésekor szolgál a nemesi gárda.

Ilyen fegyelmezett népet látva, megint csak eszembe jutnak az »olasz királyság« katonái.

Mi roszat sem sejtve jöttünk egyszer lefelé egyik templom hosszú lépcsősorán. Egyszer csak egy katona megállit bennünket. No itt hiba lesz. »Nézzék csak« sugja sétatársamnak a harczi »ott alul elcsiptek egy csirkefogót.« Azzal katonásan odább állt. — Megkönynyebült kebellet bámultunk egymásra a szelid jelentés után és kaczagva elmékedtünk: nem próbált-e ez a mi katonánk is gyarmatosítani a Menelik paskumján, vagy nem tett-e kirándulást Ő is tavaly a szegény Georgioz segítségére Görögország esős hegyei közé? . . .

Ha a Vatikánban annyi katona lakik, hát akkor mennyi pap lehet még ottan! gondolja talán a szives olvasó. Pedig aránylag nem éppen sokan vannak.

Aki a bibornoki testületből hivatalánál fogva mellőzhetően lakója a Vatikánnak, az államtitkár. Ő a pápa jobb keze. A pápai állam idejében hatáskörét talán a miniszterelnökséghez hasonlíthatjuk. Ma már 1870 óta természetesen csak egyházi és egyházpolitikai ügyekre terjed ki tevékenysége, de az aztán az egész világra szól. A pápa tényleges titkárja lévén, nagyon természetes, hogy nemcsak gépies végrehajtója ura akaratának, hanem erre a szentséges akaratra irányító befolyással is van.

A mai nehézségek között már 10 év óta az összes diplomáciai képviselők megelégedésére vinni az ügyeket, és a mostani lángeszű pápa meghitt tanácsadójának lenni s ennek bizalmával dicsekedhetni: csak oly kitűnő egyéniség képes, mint a bibornoki testület egyik legkiválóbb tagja, Rampolla del Tindaro államtitkár.

Fiatalkorától feltűnt fényes tehetségei csakhamar a legkényesebb egyházpolitikai kérdések szerencsés megoldásában edződtek; mely jámborsága pedig biztosította benne azt az önzetlenséget, mely nélkül a diplomáciai ügyesség csak ravasz taktikusokat terem, holott az önzetlenséggel párosult tehetségek ily nagy horderejű állásban okvetlen nagy alakokká domborulnak ki.

Bámulatos tevékenysége mellett, mely 10

a folyosón, hogy Berlinig kísérte Dienes-t és hogy Dienes Berlinben már türelmetlenül követelte a pénzt és lelövésével fenyegette Hegyit, ha nem adja azt oda neki. Hegyi oda is adta, de csak a felét, mert arról értesült, hogy Dienesnek odahaza nyomorban van a családja, hát a Szápáry által adott pénz másik felét a Dienes itthonmaradt családjának adja át.

Elnöki előterjesztések.

Az ülés megnyitásával ma késtek. Negyedtizenkettő is elmúlt, amikor Miklós elnök a mai tárgyalást megnyitotta.

Heinz Hugó felolvassa a tegnapi két ülés jegyzőkönyvét.

Az elnök bemutatja gróf Szápáry László sürgönyét, melyben kijelenti, hogy őcsészét bizta meg azzal, hogy az Országos takarékpénztár hiteles könyvkivonatai már ma délután rendelkezésre álljanak. — Ebben a megbízásban Szápáry Pál el is járt és délután tényleg be fogja mutatni a könyvkivonatokat. — Az elnök jelenti, hogy Szápáry László kéri, hogy most egyelőre ne zaklassák, míg fizikai állapota rendbe nem jön. — Szápáry megjelenésére — ugymond az elnök — várhatnak egy darabig. — Jelenti, hogy Darányi Béla, Buday Zádor és Teleky Sándor hitelesítették tanuvalomásukat.

Jelenti az elnök, hogy gróf Szápáry Pál levelet írt a bizottsághoz, hogy a tegnapi napon történt kijelentéseit hitelesíti. Csak egy mordatát rektifikálja. A tegnapi vallomások ezzel hitelesítve vannak.

A mai megidézések bejelentése következik ezután. Egy Steiner Odön nevű jelentkezőt nem tudtak megtalálni.

Levelek a bizottsághoz.

Elnök: T. bizottság! Két levelet vettem. Nem akarok semmit elhallgatni és azért e két levelet is — amelyek a tárgyra ugyan nem vonatkoznak, hanem inkább személyes dolgokra — bemutatom a bizottságnak; s miután az elnökséghez irattak és névvel alá vannak írva, kérem azok felolvasását. Tóth János jegyző ur szíves lesz felolvasni.

Tóth János jegyző (olvassa): »A tekintetes parlamenti bizottságnak Budapesten. Gál Lipót és Gál Endre papirnagykereskedőktől. Felháborodással olvasom Polonyi Géza t. képviselő ur eme nyilatkozatát: En községi ember vagyok és nincs tudomásom arról, hogy Budapesten ilyen mozgalom a községi választások iránt bármely kerületben folyamatban volna.

évi államtitkársága alatt minden üdülést nélkülözött, a kihallgatásokra mégis sok időt tud szentelni. Hozzá bejutni, egyáltalán nem jár nehézséggel.

Akkor, az első délután, még ki tudhatta, vajjon meglátom-e Szentséges Atyánkat? Csoda-e hát, ha legalább »jobb kezét« iparkodtam meglátni s örültem, hogy üdvözléssel vihettem ily kiváló férfinak. Különben is Rómában talán minden idegen ember azt hiszi, hogy otthon van. Legalább én bizalommal néztem mindenki szemébe.

Ot óra elmúlt; mindjárt hazajön a bibornok rendes sétakocsizásáról, miközben egybéként Szentséglátogatást szokott végezni a városban.

A Szent-Péterből tehát siettünk a Vatikánba, a térre néző innenső szárnyak legfelső emeletére. Elegáns szolgáltnak átadtam névjegyemet a nagy előszobában, majd egy szolgálattelvő papnak mutattam be magamat s azután leültünk a váróteremben. Itt egy nagy tojásdad zöld asztal, körülötte vagy 10 szék s rajta ugyanannyi egyforma íróeszköz. Bibornokokkal tanácskozik itt az államtitkár.

A váróteremben még két pap társalgott otthoniasan és egy fiatal előkelő idegen házaspár várt fogadtatásra. Elgondolkoztam, hogy hol is vagyok. Micsoda szerencse! csak egy szőnyegekkel bevont fal választ el — az egész keresztény világ fejétől! Mert a Szentatya lakosztálya éppen az államtitkár termei alatt van.

Vagy félórát suttogtunk társammal e bol-

En részemről kijelentem, hogy a községi választásokra nézve a mozgalom már hónapok óta folyamatban van és magam azokra, illetőleg a szavazásokra vonatkozólag már jó régen írásbeli kötelezettséget is vállaltam.

A másik levél alá van írva Rozgonyi Kinizi Lehel által (Derűtlenség.) és a következőleg szól (olvassa): »Az Esti Újságban olvasom, hogy holnap Olasz Mára János is ki fog hallgattatni. Ha ez az ur olyan igazán fog vallani, mint amilyen joggal írja ipszilonnal a nevét és visel nemesi predikátumot, akkor befelleztem. 50 krajczáros magyar.« (Derűtlenség.)

Elnök: Sajnálom, hogy ilyen levelet is kap a bizottság, de kénytelen vagyok azt is nyilvánosságra hozni, mert különben vétenék azon publicitás ellen, a melylyel működésüket ellenőrzik. (Helyeslés.)

Andrássy Gyula gróf: Csak oly levelek olvasandók fel, amelyek a bizottsághoz vannak czimezve.

Elnök: Igen, mind a bizottsághoz vannak czimezve. A levelek az iratokhoz csatolhatók. Következik a napirend.

Napirend előtt azonban Rátkay László és Polonyi Géza bizottsági tagok óhajtanak szólni.

Andrássy Gyula gróf kihallgatása.

Rátkay László: Abból az elvből indulok ki, hogy a bizottság egy felhívást intézett a közönséghez, a mely szerint mindenki, aki ezen ügyre vonatkozólag valamit tud, itt jelentkezzen. Azt hiszem, hogy ezen elv és kötelezettség áll a bizottsági tagokra is és mert a tárgyalás folyamán arról győződünk meg, hogy gróf Szápáry László nyilatkozatának szerkesztésénél tanuként jelen volt gróf Andrássy Gyula bizottsági tag ur is, indítványozom, hogy gróf Andrássy Gyula e kérdésben tanuként hallgattassék ki.

Andrássy Gyula gróf: Nagyon szívesen állok elébe. De mindenképp az az egy megjegyzésem van, hogy én ezt a kötelezettséget ismerem és azt azért nem teljesítettem, mert semmi olyant nem tudék itt elmondani és nem tudok általában semmit, ami a kellő világításba hozná az egész ügyet. Azonban ha kívánják, nagyon szívesen belemegyek.

Kubinyi Géza: Engedelmet kérek én nem vagyok abban a véleményben. Miután senkit tanúzásra kötelezni nem lehet, legkevesebb lehet jogunk arra, hogy bizottsági tagokat tagsági jogaikról megfosssunk. Ha a bizottsági tag kötelezettségét a tanúzás kötelezettségére redukáljuk, helytelenséget követünk el. Eltekintve tehát

dog hangulatban. Már elkongatták az Urangyalát a Szent Péter egyik kisebb kupolája alatt. Végre egy bibornok lépdelt keresztül a várótermen diszben, majd egy világi ur tett látogatást s azután csekélységre került a sor.

Dobogó szívvvel léptem be a nagy emberhez. Ott állott az ajtóval szemközt egy magas alak, biborszegélyű, biborövű galléros talárisban. Aszkéta arczáról nyílt ész, jámbor komolyság, előkelő nyájasság sugárzik. Előkelőségében semmi nagyzás, leereszkedés nem pajtáskodás. Gyors léptekkel odavezetett az asztalhoz, ő maga a pamplagon foglalt helyet. Mindenki észreveszi Rómában az idegen emberen, hogy a Szentatya látni szeretné. Ő is észrevette rajtam, s megadta az utbaigazítást. Az ajtóig kegyesen kísérve, megismételtette nevemet s úgy látszik ismeri a magyarok büszkeségét, mosolyogva hangsúlyozta: ergo totus hungarus es, — tehát tiszta magyar vagy? Igenis Eminenciád — felelém — egészen.

Es boldogan csókoltam kezét a nagy férfinak, a ki bejelentéskor jóformán meg sem kérdezeti az embertől, hogy mi jártaiban van, hanem ily igénytelen tisztelgés előtt is megnyitja ajtaját.

Azután néhány percz múlva a Tiberis hidjáról néztünk szét a gyönyörű holdvilágos estén, a miről egy hét előtt még csak álmodoztam; majd nemsokára az első órák szédítő benyomásaitól elandaltitva hajtottam fejemet nyugalomra.

attól, hogy Andrássy Gyula gróf bizottsági tag ur itt is elmondhatta és el is mondta, amit szükségesnek tartott, teljesen feleslegesnek tartom Rátkay képviselő ur indítványát.

Nagy Ferencz: Ha elfogadtatnék Rátkay László t. tagtárs ur azon indítványa, hogy Andrássy Gyula gróf bizottsági tag ur itt tanuként kihallgattassék, ennek szükségképeni következménye az kellene, hogy legyen, hogy gróf Andrássy Gyula többé e bizottság tagja nem lehet, mert hiszen akkor saját ténye felett is ítéletet kellene mondania. Miután csakugyan úgy áll a dolog, a mint Kubinyi tagtárs ur mondotta, hogy hatáskörünkől kifolyólag amugy sem kötelezhetünk senkit tanúságtételre s miután másrészt meg vagyunk győződve, hogyha Andrássy Gyula gróf urnak csakugyan volna olyan mondani valója, ami őt lelkiismeretében kényszerítene arra, hogy vallomást tegyen, azt bizonyára megtenné, de miután semmiféle ilyen bizonyítást nem érez, azt meg nem teszi, azért én teljesen rábizom továbbra is ezt a dolgot, abban, hogy ő elfoglalja helyét a bizottságban, azt látom, hogy nem tartja szükségesnek, hogy vallomást tegyen. Rátkay tagtárs ur indítványát tehát nem tehetem magamévá. Nem tehetem annál kevésbé, mert csakugyan ezáltal bizonyos ellentét keletkeznék a képviselőházzal, a melyik gróf Andrássy Gyulát megválasztotta; a nélkül, hogy szóba került volna az ő részéről, elfogadják ezt a tagságot, igen, vagy nem. Emlékeztetem a t. bizottságot, hogy mindjárt az első ülésén felmerült ez az inkompatibilitási kérdés. Akkor gróf Andrássy Gyula az elnökség tekintetében kérte, hogy mentsük fel az alól, miután első sorban felé fordult a bizalom. Akkor én voltam az, aki azt mondtam, hogy itt semmi inkompatibilitás nem lehet abból kifolyólag, hogy ő a nemzeti Kaszinó tagja és hogy érintkezett azokkal, akik itt kihallgattatnak. En ezt akkor még tovább is vittem, azt mondván, hogy az esetben nemcsak az elnökség el nem fogadásáról lehetne szó, hanem a bizottsági tagságról is le kellene mondania. A mostani eset teljesen konkurrens azzal és azért kérem, méltóztassanak e felett napirendre térni.

Polonyi Géza: T. bizottság! hogy az én véleményem, melyet most nyilvánítok, nem ennél az incidensnél keletkezett, hanem, hogy már a tárgyalás elején is azt az álláspontot foglaltam el, a melyen most állok, arra nézve utalok a bizottság előtt fekvő naplóra, a melyből kiténik, hogy álláspontom mindig az volt, hogy a bizottság tagjainak inkompatibilitása kérdésében mi nem is vitatkozhatunk, miután formális szervezeti szabályzatunk nincs. Mi regardingozni tartozunk a képviselőháznak azt a jogát, hogy ebbe a bizottságba azt választotta meg, a kit jónak látott. Már most vajjon valaki magát ezen vizsgálóbírói funkciójának teljesítésénél érdekeltnek, elfogultnak tartja-e, vagy nem, azt az illető bizottsági tagra magára bízuk. Ez az álláspontom most is. De más dolog az a kérdés, a mely most merült fel. Ez egy ténykérdés, a mely az én meggyőződésem megalkotásánál nemcsak lényeges, hanem egyenesen döntő befolyással bír. Ez az, hogy konstatálva van a miniszterelnök ur itt tett nyilatkozatával az a különben már hírlapilag szellőztetett tény...

Andrássy Gyula gróf: Magam mondtam!

Polonyi Géza: ... hogy a Dienes Márion eltávazása előtt...

Andrássy Gyula gróf: után,

Polonyi Géza: Kérem, én úgy értesültem és az minden kétségen kívül áll, hogy akkor, a midőn gróf Szápáry Lászlónak ezen nyilatkozata megszerkesztetett, a midőn gróf Szápáry László nyilatkozatát bemutatta és az módosításokat szenvedett, abban a tanácskozásban részt vett Gróf Andrássy Gyula, gróf Khuen-Héderváry Károly, a főkapitány, továbbá, Bánffy Miklós gróf. Ezen ügynek ekképen történt lefolyása következtében én magamra nézve azt, hogy ott ennél a tanácskozásnál mi történt, döntő fontosságúnak tartom. Ennek folytán ezt valamely módon a vizsgáló bizottságnak, a mennyire az hatáskörünkön belül lehetséges, meg kell állapítani. Ez kétféle módon eszközölhető. Vagy úgy, hogy tanuként hallgattatnak ki azok, kik ott részt vettek, vagy ha a tanúságtétel tekintetében akadály mertülné

fel, a mi nem történt, mert hiszen Andrásy Gyula gróf nem tagadta, hogy tanúságot akarna tenni, akkor van egy másik expediens és én ezt is acceptálom, mert nekem mindegy, hogy gróf Andrásy Gyula tanuk, vagy bírósági tagsági helyéről mondja el, hogy mi történt. En az ő szavában egy pillanatig sem fogok kételkedni. Akár itt, akár ott nyilatkozik. Ezt én egész őszintén jelentem ki. Ha aggodalom merült fel az iránt, hogy ezen indítványnak esetleg az lenne a tendenciája, hogy Andrásy Gyula gróf a bizottságban tagsági minőségben való részvételében akadályoztassék meg, úgy azt hiszem, bátran kijelenthetem, ezen intenció egyáltalában fenn nem fog.

Nagy-Ferencz: Az nem is tételeztett fel.

Polonyi Géza: Ha nekünk bárkit illetőleg ilyen intencióknak lenne, úgy ezt nyíltan és őszintén kifejezném.

Nagy-Ferencz: Csak hogy az a következménye.

Polonyi Géza: Azt nem látom be, ez a következménye, mert mi nem vagyunk itélkező bíróság és a büntető perrendtartás szerint is megvan a mód arra, hogy a vizsgáló bíró, sőt az itélő bíró is bizonyos tényközlésekről, amelyekről a vizsgálat folyamán szerzett tudomást, kihallgatandó és ő arra a tényközlésekre vonatkozólag tartozik vallani. De ez mellékes dolog. Ez a ténykérdés felmerült. Ha gr. Andrásy Gyulának vagy a bizottságnak a legkisebb aggálya van is az iránt, hogy ő bírói tisztében tovább nem járhatna el, az az expediens választatnék — legalább azt gondolom, hogy ez gróf Andrásy Gyulának jogában és módjában áll, — hogy a bizottsági tagsági minőségében tudomására jutott tényt híven elmondja és én a magam részéről egész ünnepélyesen kijelentem, hogy absolute semmiféle különbséget nem fogok tenni azok között, a miket ő innen s a miket ő onnan nyilatkoztat ki.

Andrásy Gyula gróf: Nagyon szívesen mondom el én a tényeket itt is, és minden kérdésre épen olyan szívesen válaszolok innen, mint onnan.

Elnök: A magam részéről is helyeslem ezt, miután kívánatos, hogy ez az ügy ne maradjon elintézetlenül. Csak konstataálni kívánom, hogy a ki gróf Andrásy Gyulát ismeri, az felteszi róla, hogy nem vállalta volna el ezen bizottságban a bírói tisztet, ha bármi olyant tudna, a mi őt bírói funkciójában zavarhatná. Ez természetes és épen ezért akármit mond innen vagy onnan, az avval a súlyjal fog bírni, a mely az ő egyéniségének egyáltalában tulajdonítható. Ha tehát megméltoztatik engedni, a gróf ur itt fog nyilatkozni.

Kubinyi Géza: De nem tanuvallomásképen.

Elnök: Ugy van.

A Dienes-panama a rendőrségen.

Kedden reggel már kilencz órakor a főkapitányságra automobilozott gróf Szápáry Pál s folytatódott a már hétfőn megkezdődött munka. A detektívek zárt borítékokban kézbesítették szerte a városban a különböző meghívottaknak a kihallgatásra az idéző leveleket. Minden esetre érdekes és jellemző, hogy mielő vegyes egy kompánia várja a kihallgatást. Így Farkas tanácsos és Ujhelyi fogalmazónál egész csomó urat és képviselőt hallgattak ki, Krescsányi kapitány Lévainét és hasonló rangu hölgyeket vallat ugyanabban az ügyben. A rendőrség különben a legnagyobb mértékben bottal üti Dienes nyomát. Berlin után Zürich város az, ahol látták a nagy hirre vergődött panamistát, de le nem bírják tartóztatni. Deák Jenő különben Zürichből »Marta« aláírással sürgőnyt kapott Dienesről. A rendőrség négy táviratot kapott Zürichből, melyben értesítik a rendőrséget, hogy elvesztették Dienes nyomát.

A főkapitány nyilatkozik.

A mióta Rudnay Bélának a Szápáry-Dienes-ügyben való sajtósági szereplése miatt az állása megrendült, fűhöz-fához kapkod, csak hogy javítson kétes helyzetén. Más eszközök

hijján most a nyilatkozatok s a czáfolások terére lépett. Így vasárnap a Pesti Hirlap híreit kicérlette meg elég ügytelentül megczáfolni. Most pedig a reggeli lapok azon híret akarja meggyengíteni, hogy a rendőrségen egymást érte a nap folyamán a sok mágnás. A sajtóiroda hivatalos kiadásában ugyanis kijelentette, hogy gróf Teleky Gyula és gróf Károlyi Sándor nem voltak nála hétfőn, de arról mélységesen hallgat, hogy gróf Szápáry Pál az egész délelőtől nála töltötte.

UJDONSAGOK.

A budapesti szeminárium új rektora.

Steinberger Ferencz dr. egész ember; mondhatnám egész szív, hiszen annyira ember valaki, amennyire szíve van.

Gyöngéd lélek, igazi uri modor, ez az, ami Steinberger kanonoknál azonnal megkap mindenkit s mély tudása, munkás multjának értékes tapasztalatai, ez az, ami varázsa alól ki nem bocsátja azt, ki vele érintkezik.

Izlése kiváló s a művészi dolgokat egész teljében tudja értékelni.

Hogy mily megnyerő szónok, azt már városunk is tudja, melynek intelligens hívő közönsége ritka lelkesedéssel honorálta minden fellépését.

Órea esett a választás. Az ország legelső papnevelő intézeténél a legmagasabb állásra jutott, a budapesti központi szeminárium igazgatója lett.

Minden magyarországi egyházmegye legjelesebb papnövéndékeit küldi ebbe a szemináriumba, éppen ezért az egész ország papságának jeleseiből válogatják össze az elöljárói kart is, hogy a kitűnő növendéksereg kitűnő vezetőket nyerjen.

Ezen elöljáróságban lett legfőbb Dr. Steinberger Ferencz kanonok.

Nagy öröm és tisztesség e kinevezés meggyenk papságára, hiszen a másik legfontosabb állás is a szemináriumban Bundala Mihály, egyházmegyénk papjára van bízva.

Mikor installálták Steinberger kanonokot látnoki szemekkel nézve őt mondja az installator kanonok: »azután nem egy provincia korlátai közé szorítva fogod érvényesíteni lelked és szíved tehetségeit.«

Hamar bevált a jövendőlés. Az ország első intézetének főnöke lett.

Volt és jelenlegi egyházmegyéjének igaz szeretete kíséri új állásába. Ascende superius.

A tegnapi hivatalos lap közli a kinevezést:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére **Steinberger Ferencz** nagyvárad-i székesegyházi kanonokot a budapesti központi papnevelő intézet kormányzójává kinevezem.

Kelt Ischlben, 1903. évi július hó 12-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Dr. Wlassics Gyula s. k.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetés díjaikat mielőbb kiegyenlítené szíveskedjenek.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauchpark) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 óráig fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-6 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Nagyvárad-Püspökfürdő-Féliczfürdő.

Személyvonat							
Nagyvárad	7.33	9.50	—	—	4.44	—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	8.11	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54
V.-Velenceze >	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10
Rontó >	8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11	9.29
Püspökfürdő >	8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.30
Féliczfürdő >	8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.54

Féliczfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

Személyvonat							
Féliczfürdő ind.	8.30	10.42	—	3.—	5.34	7.20	9.53
Rontó >	8.37	10.49	—	3.05	5.41	7.25	10.00
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—	3.11	5.51	7.31	—
V. Velenceze >	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.13
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30
N.-várad áll. érk.	—	11.27	—	—	6.18	—	10.34

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 perzig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

* **Személyi hir.** Dr. **Steinberger Ferencz** kanonok, a budapesti központi papnevelő intézet ujonnan kinevezett rectora Nagyváradra hazaérkezett.

* **A nagyvárad-i gör. kath. püspök beiktatása.** Dr. **Radu Demeter** volt lugosi, jelenleg nagyvárad-i gör. kath. püspök az elmúlt vasárnap tartotta az utolsó szentmisét eddigi egyházmegyéjében s elbúcsúzott volt papságától és híveitől. Mivel utódja, **Hosszu Vazul** püspök beiktatása halasztást szenvedett, a lugosi egyházmegye ügyeinek vezetésére helynököt választottak. — Dr. **Radu Demeter** püspök nagyvárad-i installációja augusztus hó 16-án megy végbe, a szokásos egyházi ünnepek keretében, a gör. kath. székesegyházban. A beiktatásra a hatóságok és testületek meghívtak. A templomi beiktatáson kívül más ünnepek: tisztelgések, diszebed stb. nem lesz, mivel a gör. kath. püspöki székház átalakítása miatt a püspöki palota használhatatlan lesz. Dr. **Radu Demeter** püspök a palota átalakítási idejére a **Beöthy Odön-utczán** levő iskolaépületet bérelte ki s ott fog lakni, az iskola részére pedig más megfelelő épület találtak már. Az új püspök, mint halljuk, a beiktatás alkalmával szokásos külső ünnepek költségeit jótékonycélra adja.

* **Veszedelemes drótháló.** Amióta az elektromosság veszedelmesen hódít Nagyváradon, mindenki ujjong, hogy villamos fényt láthat, villamos hangot hallhat, de senki sem gondol arra a veszedelmes és izléstelen dróthálóra, amely durva szálaival körülöleli az egész várost. Tettszett Nagyvárad bölcs intéző köreinek minden villamos üzemet felső vezetékekkel berendezni, hogy minél modernebb látszata legyen városunknak s egy olyan kitűnő villámhárítója, a mely az emberek feje fölé vezet a csapkodó mennyköveket. Ugyis fölötté nagy minálunk a közbiztonság.

* **A sztrájk elismerése.** A sztrájkoló munkásokat egyes esetekben a hatóságok eddig karhatalommal is visszakényszerítették a munkaadóhoz. A kereskedelmi miniszter most egy rendeletben másként intézkedik s kimondja, hogy a sztrájkoló munkásokat nem lehet munkára kényszeríteni. A hivatalos lap tegnapi számában közölt miniszteri rendelet a következő:

»A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 1903. évi 40.451. számú rendelete valamennyi másodfoku iparhatósághoz, a közös munkabeszüntetések (sztrájkok) alkalmával követendő igazgatósági eljárás tárgyában.

Tudomásomra jutott, hogy az 1884. évi XVII. t.-czikk 162. §-ában említett összebeszélések következtében keletkezett közös munkaszünetelés esetén egyes elsőfoku iparhatóságok nemcsak az ugyanezen t.-czikk

163. §-ában előírt békéltető eljárást tartják meg, hanem egyidejűleg a 159. §. alkalmazásával a közös munkaszünetelésben (sztrájkban) résztvevő munkások visszahozása és munkába állítása iránt is intézkednek.

Mihez tartás végett értesitem a hatóságot, hogy az 1884. évi XVII. tv.-cikk 159. §-ában megjelölt rendelkezések a szóban levő közös munkabeszüntetések (sztrájkok) eseteiben nem alkalmazhatók; mert ezen rendelkezések kizárólag csak az egyes munkásoknak munkából való jogtalan kilépése esetén nyerhetnek alkalmazást; ellenben az iparhatóságnál bejelentett közös munkabeszüntetések (sztrájkok) alkalmával csak a hivatkozott t.-cikk 163., szükség esetén 164. §-ában előírt eljárás tartandó szem előtt.

Budapest, 1903. évi júl. 27-én.

Láng s. k.

* **Felebbezés az utadó ellen** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága következő két évre is, mint eddig, 10 %-ban állapította meg a város közönsége által fizetendő utadót. Ez a törvényben megállapított legmagasabb százalék s ezért nem emelte fel eddig is már Nagyvárad városa, mert a rossz utak helyrehozására nem elég. *Balogh Döme* törvényhatósági bizottsági tag azonban magasnak találja a 10 % utadót s ez ellen tegnap felebbezést nyújtott be. Hivatkozik arra, hogy más városokban Kolozsvárt, Debreczenben stb. csak 3 % az utadó.

* **Bejtélyes gyilkosság.** Az aradmegyei Kurtics községben vasárnap este 9-10 óra között gyilkosság történt. Don Gligor 23 éves kurtcsi földmivest, mikor a tánczshelyről jött, ismeretlen emberek megtámadták, letépték és a fején többhelyt súlyos sérüléseket ejtettek. A leütött embert vérben fekvő reggel találták meg, amikor még volt benne élet. Hazaszállították a lakására ahová orvost hívtak, de mire az megjelent, Don Gligor halott volt. Az esetről jelentést tettek az aradi törvényszék vizsgálóbírójának. A csendőrség a gyilkosok kiderítése iránt megindította a nyomozást.

* **Helyreigazitott kinevezés.** Somló Bódog dr. a nagyvárad kir. kath. jogakadémia rendkívüli tanárának egyetemi magántanári megerősítését a hivatalos lap 172-ik száma, azzal a tévedéssel közölte, hogy mint *rendes* tanárt említette. A hivatalos lap tegnapi száma a következő helyreigazitást közli:

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Somló Bódog dr.*-nak a nagyvárad kir. jogakadémia *rendkívüli* tanárának a kolozsvári *Ferencz József* tudomány egyetemre a magántanári képesítését megerősíti.

* **Agyonlőtt százados.** A Crajowában állomásozó vadász zászlóalj egy Ispaschan nevű közlegénye agyonlőtt e századosát és őrmesterét. Aztán levette magát a kaszárnya ablakából és összezúzta magát. A szörnyű katasztrófának részletei a következők: Ispaschan, a gyilkos katona, képzett és tanult ember volt. Bukarest közelében jegyző volt. Mivel őrmestere, egy közönséges parasztleány nagyon rosszul bánt vele és századosához hiába fordult panaszával nagy lépésre határozta el magát. Szabadságot kért és Bukarestbe utazott. Itten az utcán kérvényt dobott Károly király kocsijába. A kérvényben elmondta szenvedéseit és ártatlanul szenvedett büntetéseit. A király jóakarattal megígérte, hogy segíteni fog rajta. A szegény katona boldogan tért vissza állomáshelyére, de itten öröme egyszerre gyászszá fordult. A százados maga elé csitálta és harmincz napi fogságbüntetést mért rá, azzal az indokolással, hogy helytelen módot választott panaszának a legfelsőbb hadurhoz való vitelében. Amikor a fogházból kiszabadult, a százados mindenképpen érezte vele haragját. Nap-nap után megbün-

tette, sőt többször titokban fel is pofozta. Ezért követte el kétségbeesett tettet.

* **A gép áldozata.** Evröl-évre vér tapad az életfakasztó aranyzemű buzához. Embervér. Ezzel termékenyíti az arany magvakat a durva, erőszakos moloch: a gép. Egymásután kapjuk mostanában a cséplés idején a cséplőgépeknél történt szerencsétlenségek híreit. Tegnap Pósa községben Kócsa Eszter kévéra-kó leánynak tépte el a kezét a forgó kerék. A szerencsétlen leányt súlyos sérülésével be-szállították a kórházba.

x **Figyelmeztetés.** Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a *Nagyvárad Műszaki Villamos Vállalat* (Nagyvárad takarékpénztár-épület) költségvetést kér, mely a *legalaposabban és teljesen díjmentesen* állíttatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

S P O R T.

Lóversenyek Nagyváradon.

A jövő hóban két napig ismét mozgalmas élet lesz Nagyváradon. A nagyvárad lóversenyek mindig nagy és előkelő közönséget vonzanak Nagyváradra.

Ez évben szeptember-hó 19-én és 20-án lesznek a lóversenyek a nagyvárad gyepen. Ez alkalommal is akadály-, gát- és sikversenyek, valamint ügetőversenyek lesznek.

A versenyegylet igazgatósága már kibocsátotta a nevezésekre a felhívást. A nevezési határrnap szeptember 9. s a nevezések *Weingärtner* Andor egyleti titkárhoz (Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 4.) küldendők meg.

A versenyek a következők lesznek:

Első nap, szombat, szeptember 19.

I. **Eladó sikverseny.** 1000 kor. egyleti díj, ebből 800 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak. Távolság kb. 1600 m. Futhat minden három éves és idősb belföldi ló, mely 1903. évben 1800 koronát meghaladó értékű versenyt nem nyert. Teher: 3 év 70 kg., 4 év és idősb 74 kg. A győztes 2000 koronáért árverés útján eladó, minden 200 koronáért, melylyel olcsóbban eladónak jelentetik, 1 kg. engedményben részesül. Minimális eladási ár 600 kor. Az árverési többlet fele a második lóé, fele a versenypénztáré. Beiratási díj 15 korona, további 10 kor. az indulóktól.

II. **Ürögdi akadályverseny.** 1500 korona, adja az Urlovasok szövetsége, ebből 1200 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Távolság kb. 4200 m. Futhat minden 4 éves és idősb belföldi és német ló, mely 1.03. évben 1800 koronánál nagyobb értékű versenyt nem nyert. Teher: 4 év 70 kg., 5 év 75½ kg., 6 év és idősb 77½ kg. 5 év és idősb nyeretlen lónak 3 kg. engedve. Egy 1300 koronát meghaladó értékű, vagy több kisebb értékű akadályverseny nyerője 3 kg.-mal több. Több 1300 koronát meghaladó értékű verseny nyerője 6 kg.-mal több. Beiratási-díj 15 kor., további 15 kor. az indulóktól.

III. **Szentmártoni gátverseny.** 1500 kor., adja a Magyar Lovar-Egylet által a részére a Földmivelésügyi miniszter ur által engedélyezett szubvenczióból. 1200 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak. Távolság kb. 2800 m. Futhat minden 3 év és idősb belföldi ló, mely 1903. évben 1800 koronát meghaladó értékű versenyt nem nyert. Teher: 3 év 67 kg., 4 év 76 kg., 5 év és idősb 78 kg., 4 év és idősb nyeretlen lónak 3 kg. engedve. 1000 koronát meghaladó értékű verseny nyerője 3 kg.; több ilyen, vagy egy 1300 koronát meghaladó értékű verseny nyerője 5 kg. több. Beiratási-díj 15 kor., további 15 kor. az indulóktól.

IV. **Zerge akadályverseny.** 1000 kor.: adja a m. kir. földmivelésügyi miniszter ur.

Ebből 800 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak. Távolság kb. 4200 m. Futhat minden 4 év és idősb belföldi félvér, mely 1300 koronánál nagyobb értékű gát- vagy akadályversenyben mint 1, 2. vagy 3-ik helyezve nem volt. Teher 4 év 70 kg., 5 év 75½, 6 év és idősb 77½ kg. 5 év és idősb nyeretlen lónak 3 kg. engedve. 800 koronát meghaladó értékű verseny nyerője 3 kg.-mal több. Beiratási-díj 15 kor., további 15 kor. az indulóktól.

V. **Bónékuti sikverseny.** 1500 kor., adja a Magyar Lovar-Egylet által a részére a m. kir. Földmivelésügyi miniszter ur által engedélyezett szubvenczióból. Ebből 1200 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Távolság kb. 2000 méter. Futhat minden 3 év-s és idősb belföldi ló, mely 1903. évben 1800 koronát meghaladó értékű versenyt nem nyert. Teher: 3 év 70 kg., 4 év és idősb 75 kg., 4 év és idősb nyeretlen lónak 3 kg. engedve. 1000 koronát meghaladó értékű verseny nyerője 3 kg., több ilyen vagy egy 1300 koronát meghaladó értékű verseny nyerője 5 kg.-mal több. Beiratási-díj 15 kor., további 15 kor. az indulóktól.

VI. **Svengali verseny.** 1000 kor. egyleti-díj. Ebből 800 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak. Távolság kb. 1600 m. Futhat minden biharmegyei agarászegyleti tag tulajdonában levő Biharmegyei területén ellett és nevelt 3 éves és idősb félvér, mely 900 koronát meghaladó értékű sik-, gát-, vagy akadályversenyben, mint első, második vagy harmadik helyezve nem volt, a ménesdíjban nyert és helyezett lovak kivételével. Teher: 3 év 70 kg., 4 év és idősb 74 kg. Nyilvános verseny nyerője 5 kg.-mal több. Beiratási-díj 15 kor., további 15 kor. az indulóktól.

VII. **Nagyvárad város díja.** Kettős fogatok. Díj 1000 korona, ebből 800 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak. Minden belföldi ló részére a megjegyzésekben foglalt kivételekkel. Távolság 3750 méter. (Pálya háromszor körül.) Tét: 40 korona, fűss vagy fizess.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Felédhetetlen leányunk, Irma végtisztességén megjelent ismerőseinknek és a boldogult iskolatársainak, valamint a Nagyvárad Pinczeregységet tagjainak részvételük nyilvánításáért legnagyobb köszönetünket e helyen is kifejezzük.

Schenker János és neje.

A parlamenti bizottság tárgyalása.

— Éjjeli táviratunk. —

Budapest, aug. 4.

Szünet után *Andrássy Gyula* gróf kihallgatására került a sor. *Andrássy Gyula* gróf előadja, hogy ő az éjjeli ülésen a miniszterelnöktől értesült *Szapáry* sajnálatos üzelmeiről s abban a meggyőződésben, hogy *Szapáry* jóindulatból, megdöntöndő sodródott ez örvénybe, mindenképpen megmenteni igyekezett. *Andrássy* gróf vallomása után *Mandel Pál* indítványozza: adjanak *Dienesnek salvus conductust*, hogy személyesen kihallgatható legyen.

Az elnök az indítvány fölött csak később fog dönteni.

Ezután *Selley* miniszteri tanácsost hallgatták az utlevélre vonatkozólag, majd pedig *Ritter Emil* adta elő, hogy neki nagyon kevés közvetlen tudomása van

az egész dologról. Az ő megbízása csupán annyi volt, hogy egy idegen ur jelenlétében, akit azelőtt sohasem látott, adja át a takarékpénztári könyveket Dienesnek. Egyébként 70.000 koronát helyezt el 29-én az ő nevére különböző bankoknál.

Szivák Imre: Nem befolyásolta, vagy oktatta-e ki, hogy tartózkodólag valjon.

Ritter Emil: Nem!

Ivánka Oszkár kéri, hogy Szápáryt és Ritter Emilt meg egyszer együtt hallgassák ki, hogy több körülményt könnyebben tisztázhassanak. A bizottság ez indítványt elfogadta.

Vallomás a váltóhamisításról.

Ismét szenzáció következett ezután. Lövinger bankigazgató vallomása, aki előadta, hogy Dienes 5 év óta ismeri s azóta 6 ízben nagyobb váltó kölcsönöket vett föl. Utóbbi időben Nessi Pál orsz. képviselő aláírásával. A váltókat pontosan rendezte s jó ideig a legkisebb gyanu sem volt ellene. Hanem egyszerre egyik 2000 koronás váltóját nem rendezte s ezért meg akarták óvatolni; ő haladékot kért. Két hét után, hogy ismét nem rendezte váltóját, a bank Nessi Pálhoz fordult, aki kijelentette, hogy nevének aláírása hamis, mert ő ezeket a váltókat sohasem írta alá.

Erre bűnvádi feljelentést szándékoztunk ellene tenni, de ő addig kért, s tekintettel, hogy váltóját csakhamar rendezte, — nem tettük.

Arról is tudomása van, hogy Marmorstein ügynöknek 800 forintot fizetett Dienes, hogy Nessitől váltót eszközöljön.

Lövinger további vallomása megerősíti Eötvös Károly vallomását.

A tárgyalásokat ezután felfüggesztették s holnap folytatják.

TAVIRATOR.

A pápaválasztás kihirdetése.

Róma, aug. 4. (Saját tud. távir.) Háromnegyed négy óra felé járt az idő, mikor a Szent Péter-téren óriási ember-tömeg várakozott a pápaválasztás eredményének kihirdetésére. Egyszerre három zászlóalj katona jött rohamlépésben és sorfalat állott a loggia előtt. Rövid idő múlva vörös draperiával borították a loggiát s megjelent Massi biboros a nép előtt s harsány hangon kiáltotta:

Habemus papam!

Egyszerre örömradióban tört ki a nép s a loggián megjelent az új pápa, hogy ünnepiesen megáldja a népet.

Róma, augusztus 4. (Saj. tud. táv.) Az új pápa üdvözlésére Rómát kivilágították.

Róma, augusztus 4. (Saj. tud. távir.) A választás eredményét a következőképp hirdette ki Massi biboros:

Ad nuncit vobis gaudium magnum habemus papam, Eminentissimum cardinalem dominum Josephum Sarto, qui sibi nomen intertuit Pius X.
Magyarul:

Nagy örömmel híresztelem nektek, van már pápánk. O eminenciája Sarto József bibornok ur, a ki X. Pius nevet választotta.

Az irországi bill.

London, augusztus 4. A felsőház az irországi billt második olvasásában elfogadta. Az alsóház a hajóraj építkezésekre vonatkozó tervezetnek harmadik olvasását megkezdte. Beérkezett még az alsóházba az angol kormányának a Cunard-Linevel kötött egyezménye a kötelezettségnek biztosítására vonatkozó szerződés-tervezettel. (M. T. I.)

Beteg biboros.

Róma, aug. 4. Az elmúlt éj folyamán Espinosa biboros állapota jobbra fordult. (M. T. I.)

Az Osztrák-Magyar Bank állása.

Récs, augusztus 4. 1903 július 31-én a következő volt: Bankjegyforgalom 1,574,381.000 korona (+ 73,365.000) korona, érckészlet 1.459,758.000 korona (—1,425.09 korona.) Váltótárca 229,053.000 korona (— 51,067.000 korona), lombardtűzlet 38.477.000 kor. (—50.000 korona) s dőmentes bankjegytartalek 282,063.000 — 82,360.000 korona. (M. T. I.)

A német császárné Sziléziában.

Boroszló, aug. 4. A Schlessische Zeitung szerint a császárné augusztus 10-én Sziléziába érkezik, hogy beutazza az árvíz sújtotta területet. Kilátásba helyezték, hogy a császárné megtekinti Boroszló várost és Neisse és Neustadt kerületeket. Hir szerint Boroszlóban a császárné elnöklése alatt a Sziléziát segélyező központi bizottság ülést fog tartani. (M. T. I.)

A barcelónai merénylet.

Barcelóna, augusztus 4. Ama tegnap letartóztatott egyén, kinél dinamitttöltényeket találtak, egy hirhedt anarchista fia. A rendőrség számos házkutatást tartott. A vidékről érkező hírek a munka megszűnését jelzik. (M. T. I.)

Nagy munkásnyomor.

Boston, aug. 4. Az északi kerületekben ez év augusztus havában 2 millió gyapotszővő orsó szünetelni fog. Ezáltal 10.000 munkás foglalkozás nélkül maradt. (M. T. I.)

Elhunyt tengernagy.

Páris, augusztus 4. Pottier tengernagy, a földközi hajóraj parancsnoka tegnap Rechefortban elhunyt. (M. T. I.)

A 11. dragonyosezred jubileuma.

Stockerau, aug. 4. A 11. dragonyosezred 60 éves fennállásának ünnepies évfordulóját tegnap reggel tábori misével kezdték, melyen jelen volt az ezred díszben, Üxküll gróf hadtestparancsnok és egyéb katonai és polgári ünnepi vendégek. A mise után a katonai lelkész hazafias beszédet mondott, mire Potten ezredes mondott beszédet, melyben emlékeztetett arról, hogy az ünnepélyt a hadtörténetben páriját ritkítja, továbbá, hogy ő felsége 60 év óta mennyi jóakarattal viseltetett az ezred iránt és ünnepiesen tolmácsolta az uralkodónak az ezrednek küldött üdvözlését. Az ezredes szövéttette az ezrednek haditetteit

is. Miután még az ezredes beszédét cseh nyelven ismételte, kihirdették azon altiszteknek neveit, a kik ő felsége alapítványából jutalmat nyernek. (M. T. I.)

A spanyol sztrájk.

Madrid, augusztus 4. Sevillában a munkások a közuti vasut kocsijait kövel dobálták meg, a miért is a csendőrségnek fegyverét kellett használnia. Saragossában a prefektus szétosztatta a sztrájkolók csoportjait. Alcoiban a munkások a gyárakban tettek kárt. Katonaszállta meg a fenyegetett helyeket. Barcelónában a helyzet rosszabbodása észlelhető. Ugyanonnán a munkaszabadság megsértésének számos esetét jelentik. (M. T. I.)

000 REGÉNY CSARNOK. 000
000 000

Sorsjáték.

Regény.

Írta: Stella (Szöke Berta)

46.

— Hát honnan tudta ezt? — mondta nagy szemeket meresztve reá.

— Honnan tudom, hogy írhat, hát hiszen nőismerőnek tart mindeuki. Fog írni? — kérde kis idő múlva.

— Lehet. Majd meglátom.

Az ebédnél igen jó hangulat uralkodott, az ifjú mérnök sok mulatságosabbnál mulatságosabb dolgot mesélt el, melyek Mártának kellemes perczeket szereztek, már nagyon rég nem nevetett annyit, mint ez ebéd alatt. Csupán az volt a kellemetlen, hogy mindent le kellett fordítania németre, ez persze a háziasszonyt is gyakran megnevettette, mert az átültetés sok félreértésre adott okot.

Ebéd után a mérnök dolga után, Márta meg szobájába ment, ma nem tette meg rendes sétáját. Megtréfálom, mondogatta s papírt, tollat vett elő és írt. Két óra régen elmúlt, fél három is, a gyermekek csendesen játszóttak, nem akarták zavarni a kisasszonyt, bizonyára sürgős dolga lehet, mert a toll csak úgy repült a kezében a lapok, meg egyre-másra teltek. Aztán meg minek háborgatni őt, egy kis pihenés a legszorgalmasabb tanulóknak is jól esik.

Az erkély ajtaja nyitva volt s napsugár, virágillat özönlött be a szobába, tavaszi fuvallom lengte át a baldokolni kezdő természetet. Madár csicseregése, patak csobogása hallatszott, az ember tavaszt, mindennek ujulását, fejlődését képzelte, pedig a ligetek elhullatták enyhet adó lombjaikat, a földet szemfedőként takarták a lehullott szingazdag levelek. A mező elvesztett himes ruháját. Márta nem érezte ezt, nem tudta, mi történik körülötte. Gordolatai oly gyorsan követték egymást, hogy alig tudta azokat leírni. Az a régen sejtett tehetség, ime megnyilatkozott. Három óra körül készült el. Most sietve kellett tanításhoz fogni, egy egész órát mulasztott el. Kissé bántotta a lelkiismeret, de nem ért rá most azzal foglalkozni.

Négy és fél órakor uzsonnához hívták. A vendég kedvéért eltértek a szokástól s az ebédlőbeh itták meg kávéjukat.

— Kiváncsi vagyok vajjon heljesen itélt-e rólam — mondta, helyet foglalva a mérnök mellett.

— Minden esetre — felelt amaz — tekintetben még nem csalódtam.

— Persze maga most azt fogja mondani, de én meg akarok róla győződni, azért olvassa át e pár sort uzsonna után.

— Valami a lapom számára? — kérde az átadott írást nézegetve.

— Igen. Kivánságának ime eleget tettem.

— No lássa nem csalódtam — kiáltott diadalmasan.

— Az még nincs bebizonyítva. Azt majd meg fogom látni — kötekedett a lány — csak igyuk meg a kávékat.

— En már készen vagyok s rendelkezésére állok.

— Majd, ha ő nagysága asztalt bont.

A háziasszony mintha megsejtette volna ez ifjak óhaját, felállott, dolga van ugymond és egyedül hagyta őket.

— No most olvassa el ezt az apróságot — kezdte a lány.

— Majd otthon a szerkesztőségben, most mással is foglalkozhatunk, aztán meg sötét van.

— Akkor, nem adom oda!

— Ejnye, de határozott!

— Elolvassa kérem vagy nem — kérdi a papir után nyulva.

— Igen, igen elolvasom, de miért akarja éppen most? Nem lenne idő később?

— Nem, mert később baba érkezik Sztankó ur és komolyabb dolgok kerülnek tárgyalás alá. Azért tehát kérem...

— No jó. Magának nem tud az ember ellentállani.

— Ide álljon az ablakhoz, én magával szemben foglalok helyet — hangzott a leány szava — megfigyelem a hatást.

A férfi szót fogadott. Olvasás közben meglepetés, elfojtott nevetés, majd bosszankodás létszott az arczán, Márta lázas feszültséggel leste el minden mozzanatát az arczizmoknak, nem tudta volna a legkisebb mozdulatot sem elpalástolni az éles tekintet elől. És Mártát oly boldoggá tették ez észlelések! Az ifjú arczának kifejezése többet mondott el neki, mint bármely ékes phrasisokkal telt udvarias bírálat.

— Teringettél! — dühösködött Turóczi — hisz maga itt elopta egyik legjobb eszmémet, amihez olyan terveket és annyi reményt fűztem!

— Én — nevetett Márta, — hogy loptam volna maga beszélte el. Kértem én rá? De most mondja jó?

— Persze, hogy jó, nagyon jó, a legjártaabb tollforgató sem irhatná meg különben, aztán ilyen gyorsan! Maga valóságos tehetség és itt él a medvék között!

— Kérem, kérem, — csitította a leány — lejjebb egy oktávval, ha nagyon magasan kezd, hamar kifogy a szusz...

— Nézze, nem tréfálok, ez a dolgozat határozott tehetségre — vágott közbe komolyan — ha önnek alkalma lesz egyet-mást látni, megismerni az életet az embereket kissé, vinni fogja valamire, de innen mennie kell, hisz ilyen környezetben eltesped. Magának emberek között kell élni.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1903. július hó 28-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmi szereknek.

Tiszta buza 14.—13.40. Kétszeres buza 11.20—10.40. Rozs 11.20—10.60. Arpa 9.60—9.20 Zab 11.40—10.80. Tengeri 14.—13.60. Borsó 36.—. Lencse 38.—. Bab 22.—. Köleskása 24.—. Burgonya 4.40. 100 kiló lángliszt 24.80. Zsemlyehiszt 24.40. Fehér kenyér liszt 24.—. Barna kenyér liszt 21.40. Széna fuvarral 3.80. Sózott szalonna 164.—. 6 kiló zsup-szalma —.20. 150 dkr. alom-szalma —.12. 1 köbméter bükkfa 6.50. Tölgyfa 6.—. Cserfa 6.70. 1 kiló marhahus —.96. 1 kiló öntött gyertya —.80. 1 kiló lámpaolaj —.78. 1 liter ó-bor 1.—. 1 liter új-bor —.68. Pálinka —.72. Szilvapálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 méterm. kősó 21.50. 1 mm. nyers faggyu 48.—. 1 mm. olvasztott faggyu 68.—. 1 mm. szappan 48.—. 1 mm. birka gyapju —. 1 mm. magyar gyapju —. 1 htr ó-bor 60.—. 1 htr új-bor 34.—. 1 mm. mész 1.40. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.—. 1 mm. kendermag 22.—. 1 mm. köles —. 1 mm. repce —. 1 mm. dió 54.—. 1 mm. moogyoró —. 1 mm. aszalt szilva 46.—. 1 kgr. savanyu káposzta —. 1 kgr. szalonna 1.52. 1 kgr. sertés-hus 1.12. 1 kgr. juh-hus —.80. 1 kgr. vereshagyma —.15. 1 kgr. foghagyma

—54. 1 kgr. bors 2.40. 1 kgr. paprika 3.60. 1 kgr. barna kenyér —.20. 1 ltr kőolaj —.44.

Forgalmi kimutatás 1903. július hó 28-ról. Tiszta buza körülbelül 300 hltr. Kétszeres buza 100 hltr. Rozs 120 hltr. Arpa 350 hltr. Zab 80 hltr. Tengeri 150 hltr. Burgonya 80 hltr.

Marha ártáblázat 1903. július 28-ról
1 pár I-ső rendű jármos ökör 640—760 kor.
1 pár II-od rendű jármos ökör 520—630 k.
1 pár III-ad rendű jármos ökör 230—500 k.
1 drb fejős tehén 100—280 k. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—290 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 130—220 k. 1 drb veres borju 20—50 k. 1 drb fél éves borju 38—52 k. 1 drb egy éves borju 50—80 k. 1 drb két éves borju 76—200 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 96—106 k. 1 pár fél éves sertés 38—56 k. 1 pár egy éves sertés 64—120 k. 1 pár két éves sertés 120—180 k. 1 drb igás ló 170—300 k. 1 pár ökörbőr 40—50 k. 1 pár tehénbőr 26—34 k. 1 pár borjubőr 10—20 k. 1 pár lóbőr 10—20 k.

Értéktőzsde

	Budapest, aug. 4.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	535.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, aug. 4.
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. aug. 4-én.

Magyar aranyjárdék 4	120.20
Magyar koronajárdék	90.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2 %	—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2 %	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	—
Italmérségi jog megváltási kötvény	99.25
Horvát szlavonföldtehermentesítési kötvény	201.—
Magyar nyereséj-sorsjegyek-kölcsön	156.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	100.25
Osztrák járdék papirban	100.50
Osztrák járdék aranyban	121.—
Osztrák korona járdék	100.75
Osztrák államsorsjegyek	154.75
Osztrák magyar bank részvény	15.90
Magyar hitelbankrészvény	730.—
Osztrák hitelintézet részvény	669.—
Páti vista	95.17
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.04
Németbirodalmi márka	117.85
Londoni vista	239.27
20 márkás arany	23.47

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

312

A

„Nagyváradai hitelbank részvénytársaság“
működését Kossuth Lajos utca 10. sz. a. megkezdte.

Üzletköre :

Betétek kamatozás végetti elfogadása könyv-cskékre és folyó számlára, mely előbbi után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltók leszámítolása.

Előlegek értékpapírokra és áru-készleteire.

Jelzálogkölcson nyújtása házakra és föld-ekre.

Értékpapírok vétele és eladása.

Szelvények és kisorsolt értékpapírok beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Az Igazgatóság.

Az Uri-utca 23. számú két ház

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

367.

A fürdő- és nyaralási idény alkalmából a t. közönség figyelmét felhívjuk

tűz és betörés mentes letéti pénztárunkra,

melyben külön-külön álló és közvetlenül zárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérelni kívánók rendelkezésére.

Nagyvárad Takarékpénztár, részvénytársaság.

Gyermekóvónót (Bonne)

16—20 évest, keres előkelő temesvári család egy 5 éves fiu és egy 3 és fél éves leánykához. Megkivántatik, hogy ajánlkozó magyar anyanyelvű, római katolikus vagy református hitvallásu legyen és egy szót sem tudjon németül. Megjegyeztetik, hogy az, ki fel lesz véve, teljes ellátásban részesül. Az igényeket és az eddigi foglalkozást kimerítően feltüntetendő sajtókezüleg irt ajánlatok, fénykép kíséretében **Mosse Rudolf** hirdetési irodájának, **Budapest**, Ferencciek-tere 3. küldendők «Előkelő család» jelige alatt. 368

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 296

Nagyvárad, Zöldfa utca elején.

Hirdetés.

A Nagyváradai Hitelbank

takarék- és segélyszövetkezet

működését megkezdette.

Tagok ez évi október 1-ig — mulasztási illeték fizetése nélkül — felvételnek.

A befizetések hétköznapokon egész napon át, vasárnap és ünnepnapokon pedig d. e. 9—11 óráig eszközölhetők a «Nagyváradai Hitelbank r. t.» üzleti helyiségében **Kossuth Lajos-utca** (Sándor Samu-ház.)

359.

Az igazgatóság.

A váradi-velencei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyváradi Takarékpénztárnál. 307.

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor- és déligyümölcs-üzletében

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA, a Széchenyi szállodával szemben.

Szives tudomására hozzuk igen tisztelt vevőinknek, hogy üzletünket a mai kor igényei szerint átalakítottuk s azt elsőrendű, legjobb minőségű árukkal gazdagon berendeztük, úgy hogy a legnagyobb igényeket is kitudjuk elégíteni. — Nagy raktárt tartunk mindennemű

sajtneműekben, Prágai sódar, szalámi stb. naponta friss **TEA-VAJ** 1 kilo 1 frt 20 kr. **Elsőrendű fűszer-árak.** Háztartási **Cuba-kávé** 1 kilo 1 frt 10 kr. **Gőzmalmi lisztek napi áron.**

Világhírű

Előpataki gyógy- és borviz.

Egy liter 10 kr.

Kérjük t. vevőinket napi vagy heti szükségletüket feladni, a mit kihordó kocsinkkal díjtalanul hazaküldünk.

Vidéki rendeléseknél csomagolást nem számítunk s díjtalanul küldjük az itteni állomáshoz.

Számos megrendelést kérve, maradunk

kiváló tisztelettel

SZABO ÉS HAJNAL.

Körlevélgyi sajtát természetes asztali borok, literje: 30, 36 és 40 kr., adó nélkül 8 kr-rel olcsóbb.

Naponta mindennemű friss gyümölcsök kicsinyben és 5 kilós postakosarakban.

Gazdák figyelmébe!

Tavotta-kenőcs, gépolaj és olive-olaj, restuticio fluid, szerszám zsir és szerszám lakk, padló-lénymáz.

Mindennemű gazdasági és házi cikkek. Mindennemű ásvány- és gyógyvizek.

Világhírű vásártelki mór só.

Francia és magyar pezsgők; különleges csemege-borokon kívül ajánlom saját termésű boromat literenként a 60 fillér, 50 literen felül 44 fillér.

Naponta friss gyümölcs.

Kugler Gerbeaud összes gyártmányainak egyedüli raktára.

Kádár János,
Bémer-tér.

362

BECZKAY LAJOS

női és férfi divatüzlete,
NAGYVÁRADON, SZENT LASZLÓ-TÉR.

A „menyasszonyhoz“.

N a p e r n y ő k és n ő i b l o u s o k!

nagy választékban, leszállított árban.

Francia batisztok, áttört kelmék remek kivitelben.

==== Szines és fehér férfi ingek. ====

Női kész fehéreneműek.

Harisnyák, nyakkendők, derékfűzők, függönyök, szőnyegek és garnitúrák.

És egyéb ide vágó áruk, szolid kiszolgálás és a lehető legolcsóbb árakban beszerezhető

BECZKAY LAJOS,

vászon és divat kelme raktárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.

8

Telefonszám 318.

Telefonszám 318.

Olcsó és szakszerű

**VILLAMOS berendezéseket,
motor- és szellőztető szereléseket**

elvéllal a

NAGYVÁRADI

Műszaki Villamos Vállalat és Csillár-raktár

Nagyváradon, Szent László-tér,

„Nagyvárad Takarékpénztár“ palotájában.

Jó házból való fiuk tanulól felvétetnek.

Ne mulassza el senki költségvetést kérni, mely teljesen díjmentesen eszközöltetik.

Kiváló tisztelettel

290

Guthard Imre,
budapesti elektrotechnikus.

Grünfeld Ignácz,
vállalkozó.

Szakszerűleg teljesített villamos felszerelésimről tanuskodnak a hozzám intézett elismerő levelek, melyekből csak néhányat bocsátok közre:

Tek. Guthard Imre elektrotechnikus urnak N.-Várad.

Megkeresésére ezennel készséggel igazolom, hogy ön lakásom villamos világítási szerelését, illetőleg berendezését legteljesebb megelégedésemre végezte, munkája teljesen kifogástalan, másfél éve annak, hogy azt végezte, de eddig még legcsekélyebb hiányt vagy hibát sem lehetett azon találni. Budapest, 1903. május 11.

Tisztelettel

Szterényi József,
miniszteri tanácsos.

Tekintetes Guthard Imre urnak Nagyvárad.

Ezennel értesítjük, hogy vácsi-utcai üzletünknek villamos berendezésével, daczára annak, hogy eleinte féltünk, hogy e complicált nehéz munkát nem fogja kivánságunkhoz méltón szállítani, nagyon meg vagyunk elégedve és reméjlük, hogy pesti üzletének megnyitásakor ismét adhatunk Önnek munkát. Budapest, 1903. május 13-án.

Tisztelettel

Quentzer Testvérek
cs. és kir. udvari kalapgyárosok
Budapest, IV., Váci-utca 7

Tek. Guthard Imre elektrotechnikus urnak N.-Várad.

Hozzánk intézett megkeresésére örömmel igazoljuk, hogy czégünknek a villamos világítási munkálatokat teljesítette, melyekkel mi teljes mértékben meg voltunk elégedve. Budapest, 1903. május 15-én

Tisztelettel

Wodianer F. és Fiai (Lampel Róbert-féle)
cs. és kir. udvari könyvkoreskedés
Budapest, VI., Andrássy-ut 21.